

## **RINNAKKAISTALLENNETTU ARTIKKELI**

**Alkuperäinen ilmestynyt Kättilö-lehdessä, numero 2/2021, s. 40-41.**

**Viittaa alkuperäiseen julkaisuun.  
Kättilö-lehti, ISSN 0022-9415**

### **Kättilön urapolkuja**

**Tarja Mietola-Koivisto**

### **Uusia haasteita etsivä toiminnan nainen**

Haastattelija melkein hengästyy kuunnellessaan Tarja Mietola-Koiviston uratarinaa. Jos nyt ei sentään vaarallisia tilanteita, mutta vauhtia ainakin on tämän naisen uralla ja elämässä ollut. ”Kaipaan uusia haasteita, kyllästyn aika helposti”, Tarja taustoittaa. Nykyisin ylihoitajana Vantaan sairaalassa työskentelevän Tarjan urapolku viitoitettiin jo varhain: ”Pikkulikkana olen jo haaveillut, että minusta tulee hoitaja”. Hän muistelee aistineensa hoitoalan vetovoiman hyvin konkreettisesti. Pikku-Tarja pääsi mummun ja tämän siskon mukaan vastaanotolle, jossa naiset kävivät ottamassa jonkunlaisia vitamiinipistoksia. Vastaanotolta hän muistaa rautaneulat ja lasiampullit sekä ilmassa leijuvan puhdistusaineen tuoksun. ”Nuuhkin sitä tuoksua ja päätin, että minäkin haluan vielä joskus päästä pistämään neuloilla”, Tarja nauraa.

Pääsihän Tarja pistämään – ja paljon muutakin. Lukion jälkeen hän meni hoitoapulaiseksi Vaasan kaupunginsairaalaan. Sairaanhoidajaksi Tarja valmistui vuonna 1987 ja aloitti työt teho-osastolla. Koska pääsy kättilöksi opiskelemaan oli kaikkein vaikeinta, se oli totta kai otettava haasteena. Kättilöopintojen alettua Tarja muutti ensin Lahteen ja myöhemmin pääkaupunkiseudulle. Kättilöopistolta valmistumisen jälkeen 1990 työt alkoivat heti Jorvin sairaalan synnytysosastolla. Jonkin aikaa vierähti myös kotona; vuosien 1988 ja 1998 välisenä aikana perheeseen syntyi kuusi lasta. Näinä vuosina syntyi myös ajatus tietojen päivittämisestä ja ammattikorkeakoulututkinnosta. Näihin aikeisiin Tarja vastasi valmistumalla terveydenhoitajaksi Laurea instituutista vuonna 2000. Hän kuitenkin palasi Jorviin kättilöksi ja sai sieltä vakituisen työn.

### **Traditioista näyttöön perustuvaan**

Kättilönä työskennellessään Tarjaa mietitytti miten pitkälti traditioihin perustuvan kättilötyön voisi muuttaa enemmän näyttöön perustuvaksi. Siitä kumpusi ajatus jatkaa opintoja, ja Tampereen yliopiston hoitotieteen laitoksen ovet avautuivat vuonna 2005. Tampereen hoitotieteen laitoksen profiloituminen perhehoitotyön tutkimukseen oli vahva peruste opinahjon valinnalle. Synnytykseen liittyvien hoitokäytäntöjen tutkiminen oli Tarjan ajatuksena jo tuolloin, mutta pro gradu -tutkielma käsitteli kuitenkin synnytyssalikättilöiden mentorointia. Terveystieteiden maisterin paperit hoitotyön opettajan pätevyydellä valmistuivat vuonna 2008. Hoito- tai kättilötyön opettajaksi Tarja aikoikin ryhtyä, mutta opintojen aikana hän oli aloittanut Kättilöopistolla osastonhoitajana ja tämäkin pesti oli mieluinen. Jokunen vuosi myöhemmin hän sai tilaisuuden kokeilla opettajan töitä vuoden ajan Stadin ammattiopistossa lähihoitajakoulutuksessa. ”Ja opiskelinhan minä luonto- ja eräoppaaksi ja olen suorittanut myös johtamisen erikoisammattitutkinnon”, Tarja selostaa uransa käännteitä.

### **Median pyöritystä ja keskisuomalaisia tuulia**

Vielä maisteriopintojen aikana tutkimatta jääneet synnytyksen hoitokäytännöt vaativat toimenpiteitä ja seuraava askel oli väitöskirjaopintoihin hakeutuminen. Väitöstutkimuksen Tarja teki Turun

yliopiston hoitotieteen laitoksella ohjaajinaan professori Sanna Salanterä hoitotieteen laitokselta ja dosentti Erja Halmesmäki Helsingin yliopistollisen sairaalan Naistenklinikalta. Tutkimuksen ainutlaatuisen aineiston Tarja keräsi koko Suomen kattavasti ja kuvasi sen pohjalta erityisesti ponnistusvaiheen hoidon käytäntöjä ja välilihan kunnon yhteyttä seksuaaliterveyteen. Väitöskirja valmistui vuonna 2016 ja käynnisti aikamoisen mediamylläkkän. Aihetta ei tarvinnut erikseen markkinoida; haastattelu-, luennointi- ja koulutuspyyntöjä riitti. Vielä viime vuonnakin haastattelupyyntöjä tuli, vaikka suurin pyöritys onkin jo rauhoittunut. Väitöskirjan valmistumisen jälkeen Tarja sai myös puheluja suoraan raskaana olevilta naisilta, jotka kysyivät tutkijan mielipidettä esimerkiksi alatiesynnytyksestä sulkijalihaksen repeämän jälkeen.

Terveystieteiden tohtoriksi valmistuttuaan Tarja sai ylihoitajan paikan Keski-Suomen keskussairaala Jyväskylässä synnytysten, naistentautien ja lasten vastuualueelta. Tässä työssä sai olla sairaalassa lähellä kliinistä työtä ja samalla kehittää itselle tärkeitä asioita kuten perhehoitotyötä ja imetyksen tukemista. Asiassa oli kuitenkin yksi mutta, työmatka Keravalta Jyväskylään osoittautui pidemmän päälle mahdottomaksi. Muutto Keski-Suomeen ei tullut kyseeseen, sillä Tarja ei halunnut luopua tiiviistä perheyhteisöstään. Lasten ja lastenlasten lähellä eläminen on hänelle erittäin tärkeää.

### **Takaisin Etelä-Suomeen**

Seuraava haaste löytyi Helsingin kaupungilta neuvoloiden ylihoitajana, mutta tässä työssä ylihoitaja jäi valitettavan kauas kliinisestä työstä ja Tarja kaipasi takaisin sairaalaympäristöön. Hän huomasi hakuilmoituksen Vantaan sairaalan ylihoitajaksi ja tällä paikalla hän on viihtynyt jo kolmatta vuotta. Vantaan sairaalassa hoidetaan perusterveydenhuollon potilaita, jotka tarvitsevat sairaalahoidoa. Potilaat ovat pääosin ikäihmisiä, mutta nuoriakin potilaita on esimerkiksi kuntoutumassa operaatioiden jälkeen. ”Tyypillinen ylihoitajan työpäivä tällä hetkellä koostuu koronasta”, Tarja tiivistää. Hyvin käynnistynyt kehittämistyö on jäänyt pandemian jalkoihin ja mullistanut päivittäisen työskentelyn. Jos viheliäinen virus jätetään hetkeksi huomiotta, Tarja työstää koulutussuunnitelmaa, organisoii koulutuksia ja kehittää näyttöön perustuvaa toimintaa. Toki ylihoitaja osallistuu myös sairaalan kokonaistilanteen johtamiseen ja johtoryhmän asettamiin tehtäviin.

Uutta tutkimusprojektia Tarja ei väitöksen jälkeen ole aloittanut. Tutkimusmaailmaan palaaminen ei häntä suuremmin edes houkuta, joskin kiinnostavia tutkimusaiheita toki löytyisi. Tarja toivoisi, että kliinistä kättilötyötä tutkittaisiin Suomessa enemmän. Esimerkkinä hän mainitsee välilihan leikkaamisen kulman ja pituuden. ”Asiaa ei ole kunnolla tutkittu, sitä vaan opetetaan niin kuin ennenkin on tehty.” Tarja sanoo ja lisää: ”Lähtökohtaisesti toki välilihan leikkausta tulee välttää.” Turun yliopiston hoitotieteen laitokseen Tarjalla on yhä yhteys luennoitsijana ja mentorina Kivun hoitotyön täydennyskoulutuksessa.

### **Ikimuistoisia hetkiä**

Merkittävänä hetkenä uraltaan Tarja muistaa Keski-Suomen keskussairaalan saaman Vauvamyönteisyys-sertifikaatin. Sertifikaatti myönnettiin Tarjan jo palattua takaisin pääkaupunkiseudulle, mutta hän oli ylihoitajana ollessaan työskennellyt imetyksen edistämisen hyväksi. ”Tuli niin hyvä mieli, kun kuulin sertifikaatista. Olin kuitenkin buustannut sen eteen tehtävää työtä.” Toinen monista merkittävistä uravaiheista liittyy esimiestyöhön Kättilöopistolla. Tarjan ollessa osastonhoitajana Kättilöopistolla hoidettiin 8000 synnytystä vuodessa ja asiakaspalaute oli pääosin erinomaista: ”Ylpeydellä muistelen sitä työyhteisöä. Esimiehenä oli hienoa olla mukana.”

### **Milloin ja missä olet työskennellyt kättilön tehtävissä viimeksi?**

Kätilöopistolla osastonhoitajana ollessani kävin epäsäännöllisen säännöllisesti hoitamassa synnytyksiä, aina vuoteen 2016 asti. Keikkailin myös välillä Jorvin sairaalassa, koska halusin ylläpitää kliinistä osaamistani. Tyttäreni kolmessa synnytyksessä olen myös ollut mukana, viimeisimmässä vuosi sitten.

### **Mitä kätilöys sinulle merkitsee?**

Kätilöys on sitä, että viime yönä näin taas kätilöunta - melkein viikoittain hoidan unissani synnyttäjiä. Kätilöys minussa ei katoa mihinkään. Kätilöissä on sitä jotain, minkä vain toinen kätilö voi ymmärtää. Merkittävää on myös yhteys kätilöiden välillä; kätilöiden persoonallisuuksissa on jotain samaa.